

Consultări cetățenești cu impact european

ASSET (*Action plan on Science in Society related issues in Epidemics and Total Pandemics*) reprezintă un proiect european care vizează problemele științifice și ale societății care ar putea să apară înainte, în timpul sau după epidemii și pandemii. Se urmărește evaluarea și testarea de strategii

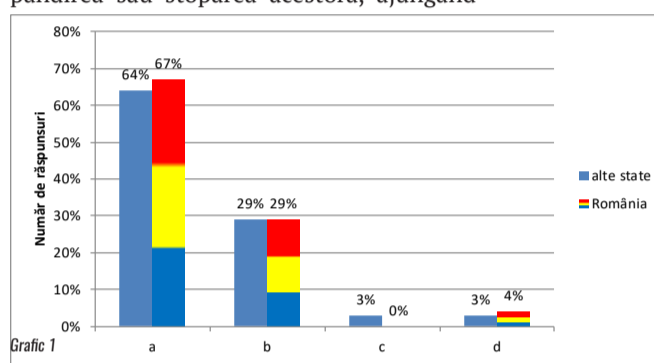
în situații de criză, precum și identificarea resurselor necesare pentru a continua acțiunile inclusiv după finalizarea proiectului. ASSET cooperează specialiști din mai multe domenii, precum sănătate publică, epidemiologie, etică, comunicare științifică și media ș.a., în vederea dezvoltării de strategii multidisciplinare în situații de criză.

De multe ori, în situații de criză, comunicarea este deficitară, din diverse motive. Alteleori, oamenii aleg să se informeze singuri și nu întotdeauna aleg cele mai potrivite surse. Un rol important îl are și mass-media. Ea poate influența modul în care oamenii reacționează. ASSET vizează aspecte ale „Științei cu privire la problemele din societate” (*Science in Society – SiS*), în dorința de a realiza o comunicare mai bună între cetățeni și autorități. Metodele de comunicare disponibile sunt multe în prezent, iar autoritățile ar trebui să le utilizeze mai intens pentru a transmite informații corecte cetățenilor în situațiile de criză și nu numai.

În opt state simultan

La 24 septembrie, a avut loc o acțiune în cadrul proiectului ASSET – „Consultări cetățenești”, care s-a desfășurat simultan în opt țări din Europa (Bulgaria, Danemarca, Elveția, Franța, Irlanda, Italia, Norvegia și România), toate respectând aceleași reco-

mandări de organizare. În urma acestor consultări, pe baza răspunsurilor cetățenilor europeni va fi realizat un raport, care va fi înaintat autorităților naționale și europene reprezentative. În România, participanții – cincizeci de persoane – au fost selectați din toate regiunile de dezvoltare ale țării, în baza unor criterii de menținere a echilibrului în ceea ce privește sexul, gradul de instruire profesională, ocupația, nivelul de educație, vârsta, județul de proveniență ș.a. Partenerul român este Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” București, instituție care a și găzduit evenimentul. La festivitatea de deschidere a participat conducerea universității și facultății de medicină, împreună cu reprezentanți ai administrației prezidențiale, ministerelor sănătății, al afacerilor interne și al apărării naționale, Serviciului Român de Informații, ANCSI și INC „Cantacuzino”. Discursurile ținute cu acest prilej s-au completat reciproc, pornind de la amintirea unor epidemii importante și modul în care populația reacționează și influențează răspândirea sau stoparea acestora, ajungând

până la date din istoria facultății de medicină și a unor medici importanți care au studiat în cadrul acesteia. Unul dintre medicii importanți, de renume mondial, menționat de prof. dr. Cătălin Cîrstoiu, decanul facultății de medicină, a fost profesorul Thoma Ionescu, chirurg care a avut o contribuție importantă atât în cadrul facultății, cât și în istoria României. Respectul față de acesta a fost reflectat și prin faptul că promoția facultății de medicină din acest an a fost denumită „promoția Thoma Ionescu”. A fost, de asemenea, amintit și profesorul Ion Cantacuzino cu numeroasele sale idei „revoluți-

onare”, printre care se numără și vaccinarea în timpul unei izbucniri epidemice, metodă care este folosită și astăzi.

Cum văd românii vaccinarea comparativ cu alții

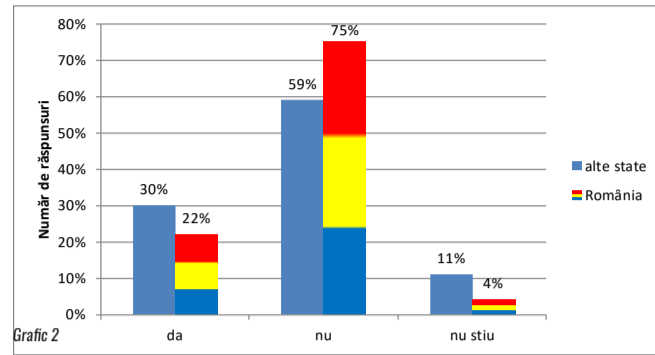
În timpul consultărilor au fost patru sesiuni deschise prin mici filme, pe diferite teme, după vizionarea cărora participanții au purtat discuții în cadrul temei prezentate în materialul video. În prealabil, cu două săptămâni înainte, aceștia au primit un material pe care l-au consultat pentru a avea un nivel de cunoștințe care să permită lansarea dezbaterilor. Consultările cetățenești au abordat teme precum libertatea personală în timpul epidemiilor, încrederea persoanelor în autorități, comunicarea cu cetățenii a responsabililor în cadrul situațiilor de criză precum și căile de comunicare preferate de cetățeni.

La finalul fiecărei sesiuni participanții au răspuns câtorva întrebări referitoare la subiectele discutate. Răspunsurile au fost introduse într-o bază de date care permite un prim nivel de analiză. Rezultatele finale vor fi aduse la cunoștința autorităților naționale și europene. După prima sesiune, întrebările au abordat aspecte precum libertatea personală, dacă autoritățile ar trebui să realizeze programe de vaccinare obligatorie, dacă evenimentele ar trebui anulate în cazul unor izbucniri epidemice sau dacă ar trebui prioritizată vaccinarea unor anumite grupuri la risc în cazul epidemiilor. În ceea ce privește ultima întrebare, majoritatea participanților

din alte țări consideră că în asemenea situații prioritatea este reprezentată de persoanele care lucrează în domeniul sănătății publice, poliție, pompieri etc., în schimb cei din România cred că prioritar ar trebui tratate persoanele din anumite grupuri la risc (graficul 1).

Sesiunea a doua a atins subiecte precum comunicarea cu cetățenii și preferințele pe care aceștia le au în ceea ce privește canalul de comunicare, iar a treia sesiune a interesat transparența în sănătatea publică. La întrebarea dacă sunt mulțumiți de modul în care autoritățile comunică informațiile

pe perioada amenințărilor epidemice, precum Zika, atât românii, cât și participanții din celelalte state au răspuns negativ (graficul 2). După discuțiile ce au urmat ultimului filmuleț, întrebările au făcut refe-

rire la rezultatele cercetărilor științifice, dacă acestea ar trebui făcute publice și în care modalitate de transmitere a informațiilor ar mai multă încredere. Atât în cazul participanților români, cât și al celor din celelalte state participante, peste 90% din respondenți au menționat că ar trebui ca procese de consultare, precum cele din cadrul proiectului ASSET să aibă loc în viitor, în pregătirea și răspunsul față de epidemii și pandemii (graficul 3). În primăvara anului viitor, rezultatele finale vor fi prezentate și discutate în Parlamentul European.

Impresii de final

La finalul consultărilor, unii participanți au acordat scurte interviuri, impresii după aceste consultări, dacă sunt sau nu utile pentru dezvoltarea lor, care dintre subiectele discutate li s-a părut mai important și care cred ei că ar fi mesajul de transmis autorităților de sănătate publică.

„Mi s-a părut o zi interesantă, privind dezbaterile, participanții, opiniile diferite și faptul că împreună am ajuns la câteva concluzii. Acest eveniment este util pentru orice participant și mi-aș dori ca astfel de evenimente să se repete. Nu este util doar pentru mine, ci și pentru societate. Împreună ajungem la diverse concluzii sau împreună putem să găsim soluții, astfel încât să restaurăm încrederea în guvernanti, în sisteme, în organizații. Din punctul meu de vedere toate subiectele au fost interesante, numai că lipsa încrederii a stat la baza fiecărui subiect atins pe ordinea zilei. Lipsa încrederii cetățenilor în autoritățile care ne guvernează, în organizațiile care decid pentru noi și în comunicarea într-un singur sens duc la lipsa încrederii și, din păcate, va trebui cumva să rezolvăm acest aspect. Un mesaj important de transmis autorităților este luarea în calcul a specificului național, nu neapărat a lua de bun ceea ce se spune la nivel mondial, ci ar trebui să particularizăm pe ceea ce avem noi în țară. Din punctul meu de vedere, ar trebui să investim mult mai mult în cercetătorii noștri, aici un punct deosebit și dificil în acest moment este cel cu privire la situația Institutului „Cantacuzino”. Eu personal am încredere, aveam încredere în ceea ce făcea institutul și nu în ceea ce se importă, fiind lăsat la o parte un institut cu o vechime și cu o mare prestanță”, este unul dintre răspunsuri.

Un alt participant a răspuns următoarele: „A fost o zi productivă, eficientă, pentru că am avut ocazia să ne întâlnim cu oameni din toată țara și să discutăm prin expunerea opiniilor noastre, prin analiză, în urma filmulețelor văzute pe teme din domeniul medical și posibila gestionare a epidemii. A fost o zi folositoare și pentru ASSET. A fost un eveniment util pentru dezvoltarea mea, pentru că pe de o parte am primit informații noi, pe de altă parte am auzit ce se întâmplă și în alte țări, care sunt parte din trendurile și provocările care au de-a face cu gestionarea unor astfel de situații și, totdeauna, când întâlniți alți oameni și auzi perspectiva și experiența lor, te îmbogățești. Cel mai interesant subiect dezbătut a fost cel legat de sursele de informații, încrederea pe care o acordăm și felul în care instituțiile în domeniul sănătății, al prevenirii sau tratării unor boli, controlării unor epidemii ar trebui să funcționeze, felul în care ele ar putea să-și crească credibilitatea, astfel încât aceste autorități să fie mai respectate de cetățeni. Observăm acum, că și în România, ca și în alte locuri, există probleme de credibilitate, că nu totdeauna ceea ce se transmite sau se sugerează de autoritățile medicale este primit cu deschidere și cu încredere pentru că au fost situații, precum gripa aviară în România, care a produs foarte multe dubii și neîncredere. Este importantă problema credibilității în comunicare și tratarea acestor aspecte. Autoritatea de sănătate publică trebuie să folosească oportunitățile pe care le oferă noua realitate a tehnologiei. Acum, comunicarea nu mai este ca înainte, când trebuia să te duci undeva la o televiziune, să spui un mesaj sau să convocai conferință de

presă și cineva venea, sau nu venea, acum există toate aceste mijloace și cele clasice, radio și televiziune, dar și cele moderne prin internet, prin facebook. Chiar am avut un studiu de caz la noi în grup despre o postare a Ministerului Sănătății, cât a fost ea de *shareuită* și ce expunere a avut; e foarte important să beneficieze de aceste lucruri. Dar uneltele moderne te ajută doar în măsura în care și tu ai un comportament de încredere. E important ca reprezentanții sistemului medical, reprezentanții unei instituții de prevenire și control al bolilor să fie oameni asupra

cărora să nu planeze gânduri că ei au interes pecuniar, sunt parte dintr-o gașcă, sau companie farma, ceva politică, reacționează într-un anumit fel, ci oamenii să caute cu adevărat să pună informațiile și realitățile medicale și interesul pacienților, al cetățenilor pe primul loc. Acesta e mesajul meu către autorități. Creșteți-vă credibilitatea, folosiți aceste noi oportunități variate și să aveți un comportament credibil, astfel încât cetățenii să colaboreze mai mult cu autoritățile și să se identifice cele mai bune metode. Mai e și chestiunea asta că nu întotdeauna cele mai bune răspunsuri, soluții vin de la autorități, au și cetățenii, medicii, societatea civilă organizată lucruri cu care să contribuie, dar pentru asta trebuie ca oamenii să fie și ascultați, să nu mai fie acea abordare ierarhică *top-down*, ci una de *network*, de colaborare”.

Au fost participanți care au răspuns următoarele: „A fost (o întâlnire n.r.) foarte eficientă, foarte bine realizată și foarte utilă. Programul a fost foarte dens, foarte frumos și vă invităm la Suceava să facem următorul episod. De-a lungul timpului am participat la foarte multe traininguri, conferințe, consfătuiri, dar niciodată pe teme medicale, pentru că nu este profesia mea. A fost foarte util, mai ales în contextul actual. Sunt mamă, sunt bunică și sunt interesată de sănătatea copiilor și a nepoților mei. Sunt profesoară la un colegiu național de informatică unde și elevii primesc vaccinuri la școală (antigripale). Deoarece ele au fost «mediatizate» într-un anumit mod, sunt binevenite astfel de acțiuni precum consultările cetățenești ASSET. Calitatea mediatică nu corespunde de cele mai multe ori cu calitatea vaccinurilor românești. Cel mai interesant subiect, din punctul meu de vedere, a fost legat de modul în care se face informarea publicului cu privire la necesitatea vaccinării, alături de căile de comunicare și eficiența acestora. Am dat și un feedback la sfârșit, respectiv că această comunicare ar trebui să fie făcută de specialiști în comunicare, cu date baze pe informații științifice (de la oamenii de știință și cercetători), într-un limbaj adecvat în funcție de publicul țintă. Mi-a plăcut faptul că acțiunea este europeană, s-a făcut comparație cu acțiunile din alte țări. România este receptivă, după cum se poate vedea prin amploarea proiectului. Au fost

și invitați din partea multor ministere și de la președinție. A fost o dovadă a audienței excepționale pe care o are acțiunea. Autoritățile de sănătate publică trebuie să își facă un program foarte clar și pus la punct de comunicare a informațiilor corecte care să contracareze informațiile false transmise de mass-media. La televizor am văzut prea des anunți «favoriți» care apar cu o frecvență dubioasă, în detrimentul specialiștilor adevărați. La acțiunea de astăzi s-a vorbit și despre ideea că etajul de comunicare trebuie să fie perfecționat, cu purtători de cuvânt specializați. Ar trebui interzisă apariția la televizor a oamenilor care nu au nicio înclinație spre așa ceva. Mass-media ar trebui să aibă «filtre» mai bune, pentru că altfel apar anomalii de comunicare. Acțiunea ASSET a fost binevenită și din acest motiv”.

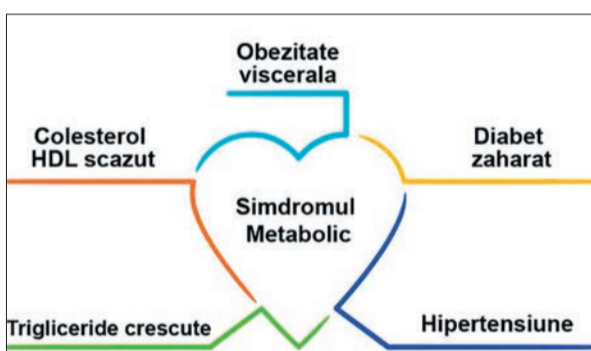
Pe măsură ce toate rezultatele vor fi introduse în baza de date și vor fi analizate le vom prezenta autorităților, instituțiilor care și-au manifestat interesul pentru acest proiect novator, dar și către mass-media.

Dr. Mădălina PREDA,
conf. dr. Gabriela Loredana POPA,
prof. dr. Mircea Ioan POPA,
UMF „Carol Davila” București,
partener ASSET, FP-7

Abordarea interdisciplinară a sindromului metabolic

Sindromul metabolic este caracterizat prin prezența la aceeași persoană a unui grup de factori metabolici, ce se asociază cu un risc crescut de boli cardiovasculare și de apariție a diabetului zaharat de tip II. Elementul patogenetic central al acestor tulburări se consideră a fi rezistența periferică crescută la acțiunea insulinei, cu consecința firească – hipersensibilitate. Aceștia i se asociază de obicei minimum două din următoarele patologii: hipertensiune arterială, obezitate abdominală, dislipidemie.

Prevalența sindromului metabolic, dar și a factorilor de risc care conduc la apariția acestuia sunt în creștere în rândul persoanelor adulte. Detectarea precoce și ținerea sub control sunt importante, deoarece se asociază cu dublarea riscului de apariție a

evenimentelor coronariene viitoare, cu posibilitatea afectării renale și cu o creștere de cinci ori a riscului de a dezvolta diabet zaharat de tip II.

Pornind de la aceste semnale de alarmă, Asociația Română pentru Studiul Obezității

organizează în perioada 6-7 octombrie conferința națională: „Sindromul metabolic: abordare multidisciplinară”. Evenimentul va avea loc la București în cadrul centrului de conferințe Crystal Palace.

Obiectivul evenimentului este de a aduce în atenția cadrelor medicale nou-tățile în abordarea multidisciplinară a sindromului metabolic și de a crea un flux de comunicare între specializările implicate în tratarea acestuia. La eveniment sunt invitați să participe medici specialiști și medici de familie direct implicați în managementul cazurilor unde sindromul metabolic își face apariția.

M. G.

ADVERTORIAL

Rădăcini solide pentru cardiologia românească

Societatea Română de Cardiologie și Sănătatea Press Group au lansat, în premieră, în cadrul Ceremoniei de Închidere a Congresului Societății Române de Cardiologie 2016, proiectul video intitulat „**Cardiologia românească. File de Istorie**”, material care a fost așteptat cu nerăbdare de comunitatea științifică cardiologică din țara noastră și a fost primit cu mult entuziasm.

Marele istoric Nicolae Iorga spunea că „*Un prezent fără trecut nu are niciun viitor*”. Pornind de la acest motto se poate lesne spune că medicina românească poate spera la un viitor demn, care să reflecte toate eforturile depuse de înaintași. Iar Cardiologia este una dintre specialitățile ai cărei „stâlpi de rezistență” sunt reprezentate de o serie de personalități ce au rămas în istoria acestui domeniu ca fiind deschizători de drumuri și formatori de oameni și de medici care și-au dedicat viațile și carierele celor aflați în suferință, dar și dezvoltării unui domeniu medical.

Proiectul video „**Cardiologia românească. File de Istorie**” a evocat personalități marcante în dezvoltarea Cardiologiei în România, printre care: prof. dr. Daniel Danielopolu, prof. dr. C. C. Iliescu, prof. dr. Basil Theodorescu, prof. dr. Anton Mihail, prof. dr. Pompiliu Popescu, conf. dr. Emil Viciu, conf. dr. Lazăr Kleinerman, dr. Matei Iliescu, prof. dr. Constantin Carp, prof. dr. Vlad Cunesu, dr. Dinu Drăghici, dr. Radu Enescu, prof. dr. Eugen Ciofu, prof. dr. Ioan Orha, prof. dr. Bradu Fotiade, academician Aurel Moga, prof. dr. Ștefan Hărăguș, prof. dr. Roman Vlaicu, prof. dr. Nicolae Stăncioiu, prof. dr. Ion Zăgreanu, prof. dr. Henri Aubert, prof. dr. Ștefan Gavrilescu, prof. dr. Ioan Caius Streian, prof. dr. Radu Cristodorescu, prof. dr. Ion Enescu, prof. dr. Gheorghe Bădărău, prof. dr. Constantin Negoită, prof. dr. George I. M. Georgescu, prof. dr. Georgeta Dătu, prof. dr. Mihail Dan Dătu, prof. dr. Simion Cotoi, prof. dr. Constantin Georgescu, prof. dr. Dan Bratu, dr. Sever Vrăbete, prof. dr. Vintilă Mihăilescu, dr. Corneliu Nae.

Altfel spus, au fost evocate personalități din unele dintre cele mai importante centre de cardiologie din România, cum ar fi: **București** – personalități evocate de prof. dr. Eduard Apetrei, Institutul de Urgență de Boli Cardiovasculare „Prof. dr. C. C. Iliescu”, și prof. dr. Ion Bruckner, președintele Societății Române de Medicină Internă; **Cluj-Napoca** – personalități evocate de prof. dr. Radu Căpâleanu, Institutul Inimii „Nicolae Stăncioiu”; **Timișoara** – personalități evocate de prof. dr. Adina

Ionac, Institutul de Boli Cardiovasculare, și prof. dr. Constantin Octavian Luca, Institutul de Boli Cardiovasculare; **Iasi** – personalități evocate de prof. dr. Cătălina Arsenescu-Georgescu, Institutul de Boli Cardiovasculare „Prof. dr. George I. M. Georgescu”; **Târgu Mureș** – personalități evocate de prof. dr. Dan Dobreanu, Spitalul Clinic Județean de Urgență Târgu Mureș; **Craiova** – personalități evocate de prof. dr. Rodica Mușetescu, Spitalul Clinic Județean de Urgență Craiova; **Pitești** – dr. Sorin Marinescu, Spitalul Județean de Urgență Pitești – Argeș.

„*Acest material video este un proiect de onoare al Societății Române de Cardiologie și suntem mândri că am putut să îl ducem la bun sfârșit. Avem convingerea că acest proiect este practic un document de legătură între generațiile care au fost, generațiile care sunt și generațiile care vor veni*”, a declarat **dr. Gabriel Tatu-Chițoiu, președintele Societății Române de Cardiologie.**

Proiectul video „**Cardiologia românească. File de Istorie**”, realizat de Sănătatea Press Group pentru Societatea Română de Cardiologie, are 50 de minute și l-a avut coordonator științific pe prof. dr. Eduard Apetrei. „*A fost o onoare pentru mine, dar și o mare responsabilitate să coordonez științific acest proiect care aduce cinste marilor personalități din cardiologia din România. Cu sprijinul Sănătății Press Group am reușit să realizăm un material video, care sperăm să fie apreciat atât de generația actuală, cât și de cele viitoare. Citându-l pe Anatole France putem spune că «trecutul înseamnă viitorul nostru». Societatea Română de Cardiologie este o societate științifică care prețuiește trecutul și are în vedere viitorul*”, a declarat **prof. dr. Eduard Apetrei, coordonator științific proiect.**

„*Sănătatea Press Group și-a stabilit un deziderat: acela de a aduce în atenția tinerilor medici și a viitoarelor generații de medici personalități marcante ale medicinii românești, care reprezintă adevărate modele de urmat, care au scris istorie, au dezvoltat specialități medicale și care au avut ca principal obiectiv salvarea și îmbunătățirea vieții pacienților. Proiectul realizat împreună cu Societatea Română de Cardiologie se înscrie în această direcție și suntem mândri că am contribuit la scrierea unei file din istoria Cardiologiei românești*”, a declarat **Alina Florentina Oprea, director Sănătatea Press Group.**